

„GRAAF VAN OXFORD”

N een, zoo iets zou hiér te lande onmogelijk zijn!
Gedachtig aan 't gezegde van „le ridicule qui tue,” — iemand maakt zich 't snelst onmogelijk, als hij zich, in de oogen der menschen dan altijd, belachelijk maakt. 't Hangt samen met het karakter van het Nederlandsche volk, waarover Fruin zijn schitterend artikel indertijd schreef: dat karakter met al wat er vlak en alledaagsch, ja plat in is, — met het roerend-schoone ook, dat zelfs in den nederigsten stand soms tot uiting komt.
Piet Nolting indertijd kreeg den „Nederlandschen Leeuw.”

Hij was, geloof ik, twaalf jaar Kamerlid geweest. En al heeft men in dat tijdsverloop nog geen twaalf zinnen gezegd, zooals enkele Kamerleden tijdens hun Kamerleven, al duurde 't zóó lang niet, overkomen is, dan is men, wás men ten minste, in Nederland een „Leeuw” waard.

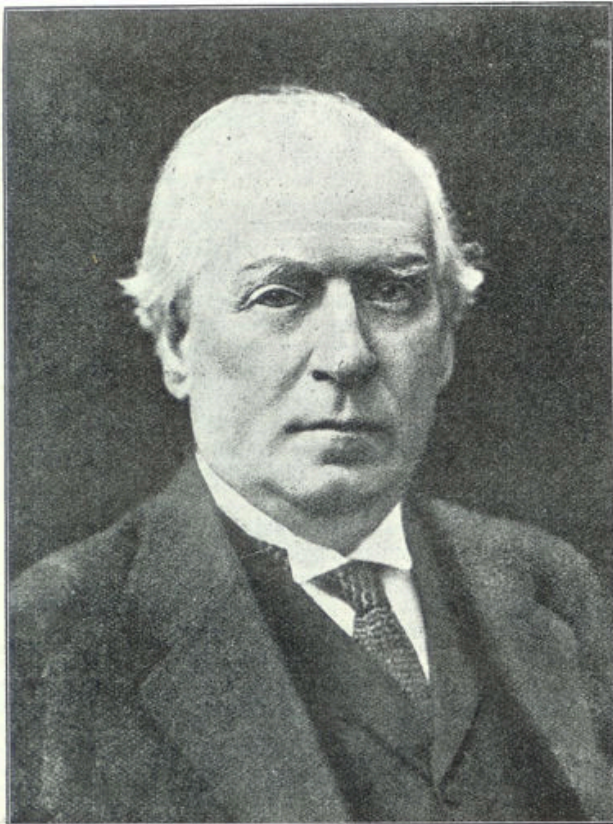
Zóó kreeg indertijd ook Piet Nolting zijn „grootte beest” thuis, niet, als Michiel Adriaansz. de Ruijter zijn „olifant,” uit *verdienste*, maar laat ons zeggen uit *gewoonte*.

Hijzelf zal 't geval meer vermakelijk dan eervol gevonden hebben. „Piet van den Dijk,” die een „Leeuw” thuis krijgt! Tenminste zijn vrouw kreeg last, om 't „zaakje” op de bovenste plank van de linnenkast zuinig te bewaren.

En men zag Piet in zijn hemdsmouwen bij 't buffet of joviaal groetend op den Haarlemmerdijk, maar zónder „Leeuw.”

Nu is dat natuurlijk het uiterst uiterste.

Al worden na Koninginnedag eens wat glossen gemaakt op den „lintjesregen,” een vorstelijke onderscheiding *blijft* nog altijd in veler oog een begeerlijk goed.



En met name, wanneer de benoeming de moreele instemming heeft van het volk, dan wordt ze nog gaarne als een kostelijk eerbetoon erkend.

Maar veel verder moet 't niet gaan.

Stel u eens voor, dat op voordracht van het tegenwoordig kabinet de heer Mr. Marchant tot graaf van Deventer werd benoemd, of idem de heer H. Colijn door een opvolgend kabinet, waarin hij geen zitting had, tot burggraaf van de Haarlemmermeer, dan zouden, vermoed ik, die heeren zelf daar wel 't minste mee ingenomen zijn.

En dus zou zulk een benoeming vanzelf wel achterwege blijven, volgens den geestigen regel, onlangs in den Amsterdamschen Raad gesteld, dat men iemand niet tegen zijn zin gelukkig maken moet.

Verheffing in den adelstand heeft bij ons zelden plaats.

De republikeinsche eenvoud en de historische traditie werken hier na, en 't karakter des volks valt er bij.

En toen in de achttiende eeuw de „koningen van Holland” en de „keizers van Amsterdam,” de hoogmogende regenten Huijdecoper en Vellenbloter en Kruijdemán en dergelijke, zich ook in den náám wel wilden onderscheiden van het plebs, versmáadden zij den adellijken titel, gelijk de kale landjonkers van Gelderland dien voerden en de edelen van Holland, die *zij* om hun politieke macht hadden gebracht, — zij kochten een heerlijkheid, waar ze een koningin van Frankrijk of Engeland te gast ontvangen konden en noemden zich voortaan Huijdecoper van de Slangevegt, of iets dergelijks.

Doch 't wordt de hoogste tijd, dat ik, als eenmaal Willem III, doch zonder vloot en met de meest vrede-lievende bedoelingen, naar Engeland oversteek, — waar ook *hij* in 1689 een „graaf van Oxford” vond, gelijk die titel na zooveel jaren thans is herleefd.

Die van tóén was 'n echte Whig.

Net als Mr. Asquith, de nieuwe, van thans, voorzoover men deze tijden met elkaar vergelijken kan.

Die van 1689 stond in Den Haag, al vóór de tocht naar Engeland ondernomen werd, op Prins Willems lijstje van betrouwbaren, en hij wás het, volkomen! Hij werd zelfs een der vurigste voorstanders van de verheffing van Willem III op den troon der Stuarts.

Die van nú is jarenlang Harer Majesteits eerste staatsdienaar geweest en is thans nog de leider van Harer Majesteits kleinste, maar ook „meest loyale” oppositie.

In Engeland is een dergelijke verheffing gewóón.

Zij moge wellicht thans bij de uiterste Linkerzijde spot vinden, ze is nog steeds in overeenstemming met het eigenaardig karakter van het Engelsche volk, dat zulk een sonderling mengsel is van democratische ideeën en oer-oude instincten en traditiën, die tot ver in de Middeleeuwen hun wortelen slaan.

En niemand, die het Asquith misgunt.

Tegenstanders heeft hij vele, vijanden geen.

Zijn logika kon vlijmend scherp zijn, vernietigend; bitter en wondend was zijn woord nooit.

Ik kán me voorstellen, dat, wanneer na langen, taaien parlementairen strijd een Engelsch minister 't niet meer houden kon en zijn Sédan vond, hij 't liefst aan Asquith zijn degen gaf.

De gravenkroon wordt hem na een welbestede leven op 't hoofd gezet.

Goed bekeken, hij heeft er géén gezicht voor.

Met goedigen zelfspot zou hij als Potgieter kunnen zeggen: „Toch maar een burgerman!” maar het vermoeden is niet zoo dwaas, dat hij meer zag op de eer, die hem toekomt, en op den rustigen zetel in het Hoogerhuis, dan op het kroontje, dat hij nu bovenaan zijn brievenhoofd kan laten drukken.

Want het peerschap brengt Asquith vanzelf in 't Hoogerhuis.

Wilde hij werkelijk ook de *parlementaire* leider in 't vaak zoo woelige Lagerhuis zijn, dan moest er hier of daar 'n plaats voor hem *open* worden gemaakt, en „men” zegt, dat de eens zoo machtige liberale partij in Engeland nog slechts over één beslist *vasten* zetel

beschikt, — het district van Lloyd George, en die kon natuurlijk voor den grijzen leider moeilijk opstaan.

De overgang naar 't Hoogerhuis lost al deze moeilijkheden op. De 72-jarige Asquith blijft in de politiek, blijft het erkende hoofd der liberale partij, maar vond een rustige plaats, en Lloyd George kan de aanvoerder zijn in 't Lagerhuis.

Misschien dat om dezelfde redenen in de vorige eeuw „the grand old man,” Gladstone, tot in den grijzen ouderdom elke standverheffing weigerde.

Zijn politieke tegenstanders zouden wel gaarne op zulk een wijze den Christen-staatsman, die nog op 70-jarigen leeftijd den „bloedigen sultan” op zijn troon sidderen deed, hebben onschadelijk gemaakt, en koningin Victoria bood hem in een eigenhandig schrijven op de meest vleierende wijze de gravenkroon aan, maar Gladstone was niet te bewegen. Met kostelijken, koninklijken humor schreef hij H. M. terug, dat ná het ontvangen van zulk een brief, dien hij voor zijn nageslacht bewaren zou, geen hooger eer hem meer wedervaren kon en hij dus voor den titel zelf bedankte.

Of soms ook de Christen Gladstone geen gravenkroon dragen wilde op deze zelfde aarde, waarop zijn Heiland de doornenkroon was op de slapen gezet?

't Zou ons van Gladstone niets verwonderen...

Eeuwige waarde alleen heeft de kroon, waarmee de hemelsche David eenmaal al zijn geestelijke helden uit genade begiftigen zal.

P. BR.



Winst en Verlies

Behalve het geërfde heeft de mensch ook nog een verworven karakter. Men zou het een aanpassings-karakter kunnen noemen, want het wordt verworven door de inwerking van de buitenwereld op de persoonlijkheid, of, wat hetzelfde zeggen wil, door aanpassing aan deze. Hier komen de omgeving, de arbeid, het beroep, de ervaring, het levenslot en vóór alles de opvoeding in aanmerking. Het verworven karakter is dáárom zoo gewichtig, omdat het — meer nog dan het geërfde karakter — de geestelijke physionomie van den mensch, d. w. z. zijn doen en laten, zijn gewoonten, ja zelfs voor een groot deel zijn denken en gevoelen, beheerscht en bepaalt. Naar dit verworven karakter pleegt men den mensch te beoordeelen. Maar toch is de verhouding van verworven karakter tot geërfd karakter eigenlijk dezelfde als van boom tot wortel. Het verworven karakter ontspruit uit het geërfde karakter, evenals de boom uit den wortel ontspruit en uit den wortel zijn voedsel trekt. Of liever: door den wortel zijn voedsel trekt. Dikwijls zal het verworven karakter in zijn vorming en ontwikkeling overeenkomen met de onzichtbare en verborgen natuur van het geërfde karakter. Dat zijn dan de harmonische naturen, de naturen uit één stuk, konsekvent in het goede, konsekvent in het kwade. Nog vaker ontwikkelt het verworven karakter zich evenwel in een richting tegenovergesteld aan die van het geërfde.

Dan komen af en toe bij gewichtige besluiten of bij gebeurtenissen, die de hartstochten doen opbruisen, schrille tegenstellingen voor den dag, die den onvoorbereiden toeschouwer en dikwijls ook den handelenden persoon zelf verrassen.

„Hoe is het mogelijk, dat hij dat doet?” vraagt men zich verbaasd af. Dat komt dan, doordat bij zulke gelegenheden ook het geërfde karakter, dat de fondeering van het verworven karakter toch eigenlijk is, bloot komt. Waar de mensch zich in zijn ware natuur toont, zien we dan wel af en toe precies het tegenovergestelde verschijnen van wat we verwacht hadden. Dus zien wij den menschevriend liefdeloos en den beminnelijken man grof, of ook wel den spotter ernstig en den koelen mensch deelnemend worden. Hoe vaak komt het niet voor, dat we in het diepst onzer ziel, in den grond van ons hart, over de verijdeling van een plan blij zijn, terwijl we er toch nog pas met al onze kracht voor gewerkt hebben. Dat is dus het geval, wanneer zulk een plan uit oppervlakkige neiging en onvoldoende argumentatie is voortgekomen en het in zijn verwezenlijking in conflict komt met de onbewuste strevingen van ons eigenlijke wezen. Ook wat wij berouw noemen is in den grond der zaak niet anders dan de smartelijke ervaring van den tweespalt tusschen de begane handeling en ons eigen „beter ik.”

Voor al Freud heeft over deze diepere dingen veel geschreven. De diepte-psychologie heeft veel licht verspreid over tot nu toe onverklaarbare dingen. Het conflict belicht de diepte-psychologie. En het conflict is voor den meer oppervlakkigen beschouwer juist het raadselachtige. Vuilt zegt, dat wij twee personen met ons omdragen: Onze eigen, echte persoonlijkheid, en onze tentoonstellings-persoonlijkheid, d. w. z. wat wij onze omgeving te zien geven en gaarne willen laten zien. En hij merkt terecht op, dat voor vele menschen dit tentoonstellings-persoonlijkheidje eigenlijk het eenige is. Zij bekommeren zich niet om wat ze zijn, maar alleen om wat ze schijnen. Deze twee loopen niet geheel en al, maar toch voor een goed deel, evenwijdig met het geërfde en het verworven karakter. Bij ernstige menschen, die ernst gemaakt hebben met hun zielecultuur, zeker niet, maar bij het groote publiek toch zeker wel.

Schijn-persoonlijkheden kunnen we elken dag weer om ons zien. Menschen voor wie de schijn meer belang heeft dan het wezen. Maar hij, die oprecht gearbeid heeft aan zijn eigen ziel en die onder de leiding des Geestes zich gesteld heeft en gestreden heeft tegen het kwaad, dat telkens weer opborrelde, die zichzelf niet gespaard heeft, maar met ernst, als voor Gods aangezicht, ook heeft gewied in eigen hart, die heeft toch in zijn verworven karakter iets anders verkregen, dan een schijn-persoonlijkheid. En die heeft ook geleefd voor zijn nakomelingschap. Want zeker is het verworven karakter ook dáárom van zooveel belang, omdat het door de nakomelingschap als geërfd karakter kan worden verkregen. De grotere of kleinere waarschijnlijkheid van de overdracht hangt af van de mate van zijn kracht en stevigheid. Bij krachtige, energieke naturen is daarom de waarschijnlijkheid, dat het verworven karakter kan worden vererfd, grooter dan bij stille en in zichzelf gekeerde. Dit schijnt ook de oorzaak te zijn, waardoor helaas de ervaring moet leeren, dat ondeugden eer dan deugden worden geërfd. De ondeugd treedt stormachtiger, krachtiger en dringender, grijpt den mensch met groote kracht aan en laat diepere indrukken na in de ziel, dan de deugd, die het grootst is in zelfverloochening.

Wanneer we daarbij denken aan het geërfde karakter, „in zonden ontvangen en geboren,” dan behoeven we ons niet af te vragen, waarom het kwade lichter wortel schiet in een mensch, en ook in een menschengeslacht, dan het goede.

En dan behoeven we ons ook niet af te vragen, hoe groot wel de verantwoordelijkheid is, die wij, ouders en opvoeders, ook in ons eigen leven hebben te dragen voor onze kinderen.

D.